

valors

ANY I
Núm. 2
Febrer 2004
2,50 euros

ENTREVISTA A L'ACTOR JOAN PERA

Reportatge central
Solidari...què?

momentVALORS
Núria Salellas

"Si hi ha humor
hi ha esperança"

'Valors' es presenta a la biblioteca Pompeu Fabra amb Francesc Torralba

Dues-centes persones van assistir a la conferència del reconegut filòsof i teòleg

F.CASTANYER

Francesc Torralba en un moment de la conferència. A la dreta hi seia el president de Valors, Jordi Cussó, que va intervenir primer.

El filòsof i teòleg Francesc Torralba va ser l'encarregat de presentar el passat dilluns dia 26 la revista VALORS impartint la conferència *Els valors en la societat actual*. Davant d'un auditori de la biblioteca Pompeu Fabra plena a vessar, Torralba va analitzar el desenvolupament dels processos de valoració.

Juntament amb Torralba, van presidir l'acte el regidor de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Mataró, Francesc Melero; el president de l'Associació Cultural Valors, Jordi Cussó, i el codirector de la publicació, Joan Salicrú. En la seva intervenció, Cussó va explicar que els valors són el punt de trobada de tots els humans, independentment de la raça, el sexe, les ideologies i les creences i que és en aquest espai on la revista intentarà incidir. L'elecció de la biblioteca Pompeu Fabra per presentar la revista anava precisament en aquest sentit.

Justament l'espai escollit per a presentar la ciutat volia representar aquesta voluntat presentació de la revista Continuant amb l'ham llançat per Cussó, Torralba va manifestar que, malgrat que sovint es parla de valors, "no es fa sobre com va-

lorem els actes, tant nostres com dels altres". Per a Torralba, el procés de valoració significa "sospesar, fer balanç, analitzar els pros i els contres d'una situació, tenir capacitat d'autocrítica, ...", perquè segons el filòsof, és a partir de la valoració "que prenem decisions".

Al llarg de la conferència, Torralba va

Torralba va desgranar el procés de valoració al llarg de la seva intervenció

comparar la vida humana amb un vaixell o amb un escenari de teatre, en el qual els homes i dones viuen una funció o bé un trajecte. Citant John Harris, Torralba va definir l'home com l'únic ésser capaç de valorar la seva pròpia existència, per tant, la valoració és una característica intrínseca del ser humà. A partir d'aquí, el professor de la Universitat Ramon Llull va anar desgranant mica en mica les

característiques del procés de valoració. Segons Torralba en aquest procés hi intervenen la memòria, la intel·ligència pràctica, el silenciament i l'edat, entre d'altres.

El teòleg també va destacar que, malgrat que el procés de valoració és sempre individual, cal parar molta atenció al paper dels altres, que són els qui ens ajudaven a valorar amb més complexitat: "no fer cas dels altres és tancar-se finestres i denota autosuficiència". Aquesta autosuficiència és, juntament amb els prejudicis i les simplificacions, una dels grans dificultats per a la bona valoració. Malgrat que cada persona valora les coses de forma diferent, hi ha "valoracions transversals" que poden fer que tots veiem positivament determinades accions i negativament unes altres.

Abans d'acabar, el conferenciant va desitjar al públic que "al final de la funció" poguessin dir, com va dir el filòsof austríac Wittgenstein al seu llibre de mort, que la seva vida havia estat meravellosa. Un torn de preguntes va cloure l'acte.

Solidari... què?

10 Mataró és una ciutat solidària. Diverses entitats treballen tot l'any per millorar la qualitat de vida dels seus conciudadans o dels qui viuen al Tercer Món. Vuit representants d'ONG reflexionen sobre què és la solidaritat, una paraula que està en boca de tothom.

9 L'actor mataroní **Joan Pera** reflexiona sobre el sentit de l'humor, la seva principal eina de treball. Per a Pera l'humor ha de ser una manera de comportar-se davant i pensa que cal generalitzar-lo més en la nostra vida quotidiana. Al mateix temps, l'actor aposta per l'humor intel·ligent i posterior a una reflexió com a camí a seguir.

SECCIONS

PER COMENÇAR

4 Editorial | *Humor i solidaritat.*

5 L'article del mes | *Solidaritat, actitud de vida.* Ignasi Carreras.

6-8 Fòrum | *Cap a les fonts de l'alegria.* Francesc Ponsa. *La importància d'acceptar.* Imma Torres. *Correu comercial.* Maria Escalas. *Conocer al otro.* Mohamed Zain Alnehlai. *Gener, temps de reflexió.* Domingo de la Ossa. *Una nit a Bagdad.* Cristina Kauffman.

7 Llegint el diari amb... Remei Ribas. Ramon Radó.

ENTREVISTA

9 Joan Pera: "Si hi ha humor, hi ha esperança" | Conversem amb aquest actor mataroní sobre el sentit de l'humor. Ramon Radó.

REPORTATGE

14 Solidari...què? | Maria Coll

Què és la solidaritat. Francesc Melero

La solidaritat és una moda? Dani Codina.

On comença la solidaritat? M. Guardiola

Tothom pot ser solidari? Josep Maria Milla

Solidaritat i caritat són el mateix? A. Pera

Els beneficis solidaris: són uni o bidireccional?

Roser Colomer

Som solidaris per egoisme? J. Trenchs

Els pobres poden ser solidaris? Lluís Álvarez

PROPOSTES

21 Propostes Atípiques | Laudes davant el mar en sortir el sol. Eulàlia Puigderrajols.

21 Televisió | Friends. Martí Giménez.

22 Webs | Xarxa de pregària. Ramon Bassas.

22 Conferència | Mayor Zaragoza. Xavier Manté.

23 Llibres | Vicenç Ferrer. Josep Maria Solà.

23 Cinema | Good Bye Lenin. Judith Vives.

23 Teatre | Super-Rawal: el teatre més populós del barri més populós.

PER ACABAR...

25 Sabies que... | Sant Blai, advocat contra el mal de coll, va darrera la Candelera? Nico Guañabens.

25 Petites coses per canviar el món | Baixar el nivell de vida. Ramon Salicrú.

9 Hi havia una vegada... | *El rostre de la felicitat.* Maria del Roser Trilla.

26 Una carta des de... | Ayaviri, Perú. Patrícia Huelva, Miriam Avellaneda i Norma Gil.

28 momentVALORS | Núria Salellas: "Les persones poden canviar si se senten estimades". Ramon Radó.

valors

REVISTA MENSUAL D'INSPIRACIÓ CRISTIANA.
Número 2. Febrer de 2004

EDITA Associació Cultural Valors

DIRECCIÓ Maria Coll i Joan Salicrú

REDACCIÓ Joan Baron, Joaquim Brustenga, Maria Coll, Jordi Cussó, Anna Olm, Ramon Radó i Joan Salicrú.

COL·LABORADORS Eloi Aymerich, Ramon Bassas, Martí Giménez, Nicolau Guañabens,

Eulàlia Puigderrajols, Ramon Salicrú, Josep Maria Solà i Judith Vives.

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO

Lluís Álvarez, Mohammed Zain Al-Nehlawi, Dani Codina, Roser Colomer, Josep Maria Cusachs, Domingo de la Ossa, Maria Escalas, Montse Guardiola, Cristina Kauffman, Xavier Manté, Josep Maria Milla, Albert Pera, Francesc Ponsa, Imma Torres i Joaquim Trenchs.

DIBUIXOS Joan Baron i Àlex Valls

EDICIÓ Anna Olm i Joan Baron

COMPTABILITAT Engràcia Carlos

FOTOGRAFIA Francesc Ponsa

PUBLICITAT Carme Itxart

COMPAGINACIÓ Joan Salicrú

IMPRESSIÓ Impremta Prims

ADREÇA DE LA REDACCIÓ Carrer de Sant

Josep, 18-20 08302-Mataró Tel. 937.907.547-

646.474.452 FAX 937.901.038

ADREÇA ELECTRÒNICA

valors2003@hotmail.com

DIPÒSIT LEGAL B-6206-2004

Humor i solidaritat

Quan mirem la problemàtica del nostre món podem caure en una certa tendència al desànim. Hi ha masses situacions conflictives, i el que llegim al diari o escoltem a qualsevol dels telenotícies continua essent altament preocupant. A la revista d'aquest mes volem remarcar dos valors que ens poden ajudar a fer front a tant desencís: el sentit de l'humor i la solidaritat.

El sentit de l'humor és aquella postura que treu dramatisme i transcendència a tota realitat humana, a tot el que fem i tenim. L'autèntic humor no consisteix en ser frívol, ni en una manera fàcil de burlar-se les situacions i els problemes, sinó en saber reconèixer que les persones son limitades i que s'ha d'aprendre a viure amb el conflicte sense desesperar-se ni angoixar-se. Per més crua que sigui la realitat, haurem de saber contemplar-la amb un toc d'humor, perquè l'humor sempre afegeix realisme i humilitat a la vida. Els grans polítics, els governants, els economistes, els partits polítics, els sindicats, els personatges il·lustres del planeta, plens de poder i influències, han de ser sensibles a relativitzar-se i mirar-se els uns als altres amb humor, amb capacitat per riure's d'ells mateixos. Tenir sentit de l'humor ens ajuda a esdevenir més humils, a deixar de banda les nostres suposades grandeses i a acostar-nos a les necessitats reals de la gent per cercar les solucions més adients.

La solidaritat és l'ajuda que és dóna entre persones que en la seva majoria no es coneixen, però que estan assabentats de l'existència mútua, de les seves dificultats, dels seus problemes. La solidaritat és ajudar al més dèbil, el que no és del meu grup, del meu poble nació o continent, el qui no conec personalment però de qui conec les mancances i els patiments. Possiblement si demanéssim a un ampli grup de persones si consideren que la solidaritat és una qüestió important socialment, gairebé tots ens dirien que sí. Si els preguntéssim, a qui afecta aquesta solidaritat, respondrien segurament que a tothom. Ara bé, si algú contrari a aquesta solidaritat universal els qüestionava per què cal ser solidaris, quin és el fonament que fa que se sentin vinculats a persones que no coneixen, molts no sabrien que respondre. Cal doncs trobar noves raons per la solidaritat si volem assolir un món més just que respecti la dignitat de les persones i els drets humans. ■

VALORS A L'ALÇA

La campanya Mà Oberta recull 32.000 ampolles, 5.000 euros i cinc-cents quilos de menjar en un sol dia

VALORS A LA BAIXA

La sostenibilitat: Cada anys es llencen 500 milions de telèfons mòbils a la brossa (World Watch Institute)

L'ACUDIT. Àlex Valls

Solidaritat, actitud de vida

De vegades sento dir que la solidaritat és cosa de societats riques i que, per això al nostre país han sorgit en els darrers anys tantes organitzacions socials que treballen aquí i en països de l'anomenat Tercer Món. Crec, tanmateix, que aquesta és una visió errònia, i el meu contacte freqüent amb persones del Sud m'ha convençut que la solidaritat és un tresor de l'ànima de tots els ésser humans que sovint es posa de manifest amb més força entre aquells que menys tenen.

Aquell plat d'arròs –l'únic que tenien per menjar– que vaig compartir amb mi aquella família de *dàlits* en un suburbi de Bombai, les dones equatorianes que em van explicar com van acabar amb els maltractaments d'una companya després de visitar el seu marit diverses vegades, aquella àvia de Moçambic que està educant els seus néts i el fill orfe d'una veïna que igual que la seva filla va morir de sida són proves prou significatives de què és de veritat ser solidari.

La solidaritat no té res a veure amb quant tinc, perquè no consisteix a donar el que em sobra, sinó a donar aquella part de mi que és imprescindible per als altres. La solidaritat no consisteix només en oferir béns materials; allò que altres poden necessitar de mi pot ser el meu temps, l'escalfor d'una llar, unes paraules de suport, potser un somriure. Tots som rics en allò en què som imprescindibles.

I quin és el diagnòstic de la nostra societat, opulenta i benestant? És solidari el nostre

temps? Avui, més que mai, amb la globalització de l'economia i dels mitjans de comunicació, som conscients de les enormes dimensions de la pobresa que pateixen milions de persones, de les injustícies i violacions dels drets humans que es produeixen arreu del món. Però, alhora, una forta inèrcia social ens porta a empassar-nos sense parar –a través del consum, la publicitat i, fins i tot, la feina– tones de cultura individualista. Un individualisme que acaba per anorrear, molts cops, els sentiments solidaris que, n'estic convençut, tots portem a dins.

El sorgiment i creixement de moltes organitzacions solidàries és, però, el signe que moltes persones volem trencar aquesta inèrcia individualista. Sovint, el primer pas és un donatiu econòmic: un gest importantíssim, imprescindible, tal com està el món. Organitzar-nos i treballar junts, localment i globalment, per canviar les causes de la injustícia i la pobresa és el pas següent. I, afortunadament, cada dia som més les persones compromeses amb aquest objectiu. ■

Ignasi Carreras (Barcelona, 1957), enginyer industrial i diplomad en Direcció d'Empreses, ha col·laborat durant 25 anys amb diverses ONG. És director general d'Intermón Oxfam i membre del Comitè de Direcció d'Oxfam Internacional, des d'on impulsa programes de desenvolupament i ajuda humanitària, activitats de comerç just i campanyes internacionals contra la pobresa en més de cent països.

La solidaritat és donar aquella part de mi que és imprescindible per als altres

Cap a les fonts de l'alegria

Francesc Ponsa

Cada trobada de Taizé et regala quelcom màgic; però enguany aquesta màgia s'ha presentat en forma de missatge.

Hamburg és una ciutat molt freda en aquesta època de l'any. Estàvem a vuit graus sota zero, però això no ens va fer perdre el somriure en cap moment. I és que, com diu en Llach, amb el somriure la revolta! El lema de la trobada era *Cap a les fonts de l'alegria* i ens vam embriagar d'aquest goig amb el desig que aquesta pelegrinació de confiança sobre la terra sigui cada cop més precisa (preciosa?), més sonada, més jove i sobretot... més compartida.

No hi ha res que m'agradi més que sentir palpar en el cor del meu germà l'esperit rebel i un xic entremaliat d'aquell que a crits d'esperança manifesta que un altre món és possible. Envoltat de seminaristes amb samarretes contra la guerra, de guitarres afinades amb acords de llibertat, d'estelades al vent, de rebels per amor, de joves amb inquietuds i pedres a les sabates, de pors descafeïnades en la més fraterna comunió,

de pregàries *kumbes*, de brindis i somnis compartits, de mans a les mans... només dir "amb el somriure, la revolta. Així t'espero i t'imagino i en l'horitzó de la mirada el gest utòpic que et reclama".

La carta de Taizé escrita pel germà Roger convida a la reconciliació: "Quan la comunió entre els cristians és vida, no teoria, irradia l'esperança. Més encara: pot sostenir la recerca indispensable d'una pau mundial". Els joves i l'Església tenim molt a dir en la construcció d'un món més habitable avui i demà. En plena època global, cal que globalitzem l'amor, la solidaritat i la justícia, sempre amb un somriure als llavis. PAU! ■

Francesc Ponsa és llicenciat en comunicació audiovisual

"Els joves i l'Església tenim molt a dir en la construcció d'un món més habitable"

La importància d'acceptar

Imma Torres

Una bona amiga em va dir fa temps, contestant una pregunta meva sobre "l'oració correcta", que la millor pregària que podem dirigir a Déu és aquella que diu: "Ajuda'm, Senyor, a acceptar la teva voluntat". Quan les nostres oracions semblen no tenir resposta -o més aviat, quan no escoltem el ressò d'aquesta resposta dins el nostre cor- i caminem desesperats convençuts que cap força, ni humana ni divina, ens aixecarà del toll de fang on hem ensopagat, potser aquesta és l'última pregària a fer. I diria més: tal vegada "l'oració correcta" no seria mai de súplica, sinó de gratitud... Però si parlem d'acceptació, què estariem entenent cadascun de nosaltres?

Acceptació no és resignació. Entenc que l'acceptació és confiança, donar-se un mateix. És afirmar: "Fins aquí arriba la meva comprensió de la conve-niència dels meus anhels. I així està bé, encara que ara mateix no ho vegi". I fer allò que sabem que s'ha de fer. Enfocar la nostra visió en el que volem, deixant de banda

tota expectativa sobre els resultats, perquè si hem posat la nostra confiança en Déu, o en allò que ens transcendeix, sigui quin sigui el Seu nom, només pot esdevenir el millor. Perquè "l'Univers conspira a favor dels nostres somnis", com escriu Paulo Coelho a *L'Alquimista*, perquè un Déu d'Amor no posaria al meu cor un desig impossible d'assolir, si és bo per a mi i per als altres. I respectar els ritmes de la Vida, que té els seus propis motius i el seu propi llenguatge.

Si abandonem la lluita infructuosa tindrem més forces per continuar treballant: sovint, només de la rendició emergeix l'autèntica victòria. ■

Imma Torres Marín és feligresa de la parròquia de Sagrada Família

"L'acceptació és confiança, donar-se a un mateix"

Correu comercial

Maria Escalas

"Correo comercial, por favor" em diuen a l'altra banda de l'interfon. I em molesta, perquè a la porta hi diu, en català i en castellà, que no volem correu comercial. Però la veu que m'ha parlat, interrompent el que estava fent, potser encara no sap llegir aquests idiomes: és estrangera. Té un accent que em parla de països llunyans. D'on has vingut, germà, a importunar-me amb propaganda? Quins camins sinuosos t'han dut al meu portal? On vius? Has trobat compatriotes teus que t'han acollit, en un país insalubre i massa petit? Què has deixat enrera? A qui vas dir adéu sense confiar en tornar a veure'l en vida? Com has trobat aquesta feina, si no tens papers i amb prou feines ets capaç de fer-te entendre o d'entendre'm quan dic que no volem correu comercial? Com et tracten? Quantes hores dus *patejant*, trucant a portes, deixant a les bústies les notícies optimistes de la societat de consum?

És xocant el to dels fulletons propagandístics i les condicions dels qui els reparteixen. Com dues cares de la mateixa moneda: el sistema, per incitar a consumir, fa servir aquells que no poden consumir el que estan propagant.

No vull correu comercial, però qui el reparteix està explotat per una misèria; si li nego l'entrada, haurà de caminar més per complir el jornal. És culpa meva? He de contribuir a la seva explotació deixant que m'ompli la bústia de paperassa? O he de deixar que faci més quilòmetres per poder dinar? Sempre tinc el mateix dilema. No sé què fer. Obrir-los és col·laborar perquè hi hagi empreses com aquestes, però sinó aquest germà que ha trucat no menjarà fins haver trobat escales de veïns més condescendents que nosaltres.

Algun cop els obro, desitjant que cap veí sàpiga que sóc jo la que ha trencat l'acord pres. Però em queda el regust de no fer el que he de fer, de simplement tapar forats. ■

Maria Escalas és membre d'Acció Catòlica Obrera (ACO)

Conocer al otro

Mohamed Zain Alnehlai

Gratamente he leído el artículo de Joan Salicrú [num.1] que habla de la "primera visita" en Catalunya a una "mezquita" en un acto de acompañamiento espiritual, favorecido por la época: fin del ayuno musulmán y la proximidad de la Peregrinación de un lado, como la proximidad de la Navidad por otro. Esto me inspiró dos vivencias:

La primera hace mas de treinta años, cuando participé en el primer encuentro islamo-cristiano celebrado en España, en el reino de la tolerancia, Córdoba, después de 500 años de oscuro silencio, progenitor de malélicas criaturas como la desconfianza y el desconocimiento. Participaban hombres de alta talla intelectual como el que fue obispo de Solsona y presidente de la Conf. Episcopal Española, el cardenal V. E. Tarancón, el Rector de la universidad del Azhar del Cairo, etc. El General y la Iglesia dieron permiso para celebrar una oración común en la catedral, para unos; mezquita, para otros, y que al final fue bautizada salomónicamente como Mezquita/Catedral. Floraron allí muchas emociones, incluso lágrimas...

Pero no se avanzó mucho en aquel encuentro, y en un gesto de consuelo Monseñor me cogió del brazo y me dijo: "Nos hemos equivocado al pretender que ustedes entiendan el concepto de la Trinidad,

si no lo entiendo ni yo, esto pertenece al espacio de la fe". Le contesté que a mi parecer habíamos trabajado lo que nos separa, sedimentado por siglos y ni siquiera habíamos conocido lo que nos une que debe de ser mucho. Nunca más se volvió a celebrar acto parecido de diálogo. Por esto, estoy de acuerdo con Joan Salicrú al calificar lo de Mataró como privilegio.

La segunda, y a miles de kilómetros de aquí, en Egipto, durante todo el mes de Ramadán; se hacían actos espirituales conjuntos entre musulmanes, cristianos y judíos con la participación del Decano del Azhar, su Santidad el Papa Sennuda III, padre de la iglesia Copta, y el Rabino del Cairo.

Pienso que el primer paso es conocer al otro, que será la llave de un inmenso jardín de valores. San Juan quiere que la gente descubra a Cristo y les dice: "Yo bautizo en agua, pero en medio de vosotros está uno a quien vosotros no conocéis..." O como dice el Corán: "Oh, humanos hemos hecho de vosotros pueblos y tribus para que os conozcáis unos a otros..." (Corán 49:13). ■

Mohamed Zain Alnehlai
és el **president de l'Associació Cultural Islàmica Ansar**

Gener, temps de reflexió

Domingo de la Ossa

Enrere queden els dies de Nadal, enrere queden llums, guarniments, regals de Reis... però, podem dir que ha significat veritablement el Nadal per a nosaltres? Només festes? Àpats? Vacances? Viatges? Despeses?... Sí, sí, això sí, moltes despeses, quantitats importants de diners que, sense adonar-nos-en, hem lliurat a canvi d'algun objecte superflu, va, innecessari, el qual hem regalat a un ésser estimat per tal de "complir" amb una cada vegada més estesa i malentesa tradició.

Però ara ja ha passat tot, ja no ens podem tornar enrere d'allò que hem fet, ni tampoc no podem canviar res d'allò que no hem fet, que potser és encara més important.

I mirant de reüll què hem deixat... ens hem preguntat quin significat té per a nosaltres la paraula Nadal? Ho havíem preparat tot per a aquests dies, però... i nosaltres, estàvem preparats? Quina importància li hem donat? Hem tingut l'oportunitat d'ajudar econòmicament alguna persona amb pocs mitjans? Ho hem fet? Hem cedit aliments, roba, etc. -d'aquells que segurament ens en sobren- a persones que no en tenen? Hem acompanyat algun familiar o amic proper de qui sabem que no està passant un bon moment? Hem...?

Gener és temps de reflexió, però, juntament amb la resta de l'any, també ha de ser temps d'acció. Els bons desitjos i les bones intencions tenen data de caducitat i per tant, s'han de materialitzar dia rere dia. No cal esperar un altre Nadal per fer allò que, arribat el dia, potser tampoc no farem. Aprofitem ara que tenim 366 dies per fer allò que potser ja hauríem d'haver fet. Ara és el moment! Avui també és Nadal! ■

Domingo de la Ossa
és el **president de l'Associació Cultural Virgen de las Maravillas**

fotonotícia

SERGIO RUIZ/CAPGRÓS

Els Tres Tombs tornen a sortir pels carrers del centre de la ciutat després d'un any de parada el diumenge dia 18 de gener. D'aquesta manera, gràcies a l'impuls d'un grup de joves, Mataró pot recuperar una tradició que semblava que s'havia perdut. ■

LLEGINT EL DIARI AMB...

S.R./CAPGRÓS

Remei Ribas,

autora dels llibres
'La cuina de l'Àvia Remei'

EXPLORACIONS A MART. La ciència vol anar endavant. S'ha d'anar investigant i anar provant de descobrir noves coses. Si els científics ho veuen clar... La investigació científica és una despesa alta però pot portar grans beneficis en el futur. A més, a vegades es pot trobar alguna cosa que no buscaves.

PREU DE LA VIVENDA. És trist perquè no tothom que en vol en pot tenir. Anys enrere ens conformàvem amb menys i sovint, després de casats, ens quedàvem un temps vivint a casa dels pares o dels sogres i d'aquesta manera estalviàvem. Ara tothom vol independitzar-se abans i això costa diners. Tot és molt car i hi ha un desequilibri molt gran entre les persones: uns llencen menjar i altres passen gana, uns gasten molt i d'altres tenen problemes econòmics.

ALIMENTSTRANSGENÈTICS. Cal saber la procedència del que mengem, ja que la salut deriva en bona part d'allò que mengem. S'ha d'anar al mercat, amb pagesos de confiança i no comprar coses empaquetades que no se sap d'on vénen. Sovint el menjar transgènic no té tanta presència com el menjar de tota la vida. Menjar bé no vol dir menjar car. Aquí tenim la sort que tenim quasi de tot pel que fa al menjar. La mainada, pel fet de no tenir al costat una àvia o una mare, no veuen com es fa una escudella o un rostit. Mengem al col·legi i ni tan sols esmorzen a casa. R.RADÓ ■

Una nit a Bagdad

Cristina Kauffman

La tarda del dia 13 de desembre passat va arribar al nostre monestir l'urna amb les despulles de Santa Teresa de Lisieux. Més d'un centenar de persones ens vam trobar a l'església per passar una llarga vetlla de pregària, tot recordant el testimoni d'aquesta dona jove que fa cent anys va morir d'amor. Paraules seves omplien el recinte. La llum ajustava les voltes de l'espai sobri del lloc de pregària i ens embolcallava el silenci eloqüent de les mirades clavades en l'urna, en les roses, o bé tornades cap a

“boja” esperança de ser alliberats de l'amenaça mortal que pesava sobre tot el poble.

Mentre em veia asseguda amb la comunitat i amb tots els presents davant l'urna, se'm feien transparents l'església i la ciutat i sentia la força misteriosa, divina, d'una llavor de vida, la de Santa Teresa del Nen Jesús, que perfumava els carrers i els cors de molts iraquians a Bagdad amb una flaire d'esperança impossible en el Déu de Teresa, tot misericòrdia i amor. I vaig pensar: Déu, -

L'Amor, la Vida- vol crear constantment comunió entre els cors i els pobles. Cap dels qui érem presents som massa petits, massa insignificants com perquè Déu no pugui fer de nosaltres una presència lluminosa que consola, ajuda i anima els afeixugats, els tristos, els despullats.

"Déu -l'Amor, la Vida- vol crear constantment comunió entre els cors i els pobles"

dintre del propi món de cada participant.

Jo veia de cop aquesta mateixa urna passejar-se pels carrers de Bagdad, on havia passat feia poc més d'un any, enmig de la dramàtica espera d'un atac militar “en nom de Déu”. Aquella santa “famosa” de les pluges de roses, la “santa universal dels temps moderns”, es feia present en aquell indret del món on es preparava l'esclat d'un infern de “cobdícia”, d'odi i de venjança. Recordava les fotografies on cristians i musulmans iraquians escortaven el seguici d'aquesta urna, cantant i portant roses, xifrant en aquestes manifestacions la seva

Només cal “un somriure, una paraula amable en el moment en què jo tindria ganes de no dir res, o de fer cara d'enutjada... Tan sols m'atrau l'amor”.

Vaig sortir d'aquella estona de pregària convençuda que la meua vida, la de tothom, és capaç, si nosaltres ho volem, de sembrar els carrers de Bagdad de llavor de l'amor de Déu i de misericòrdia i tendresa que Santa Teresa de Lisieux va anunciar des d'un racó de món. Els carrers de Bagdad i els de Mataró... els d'arreu del món. ■

Cristina Kauffman és membre de la comunitat de les Carmelites Descalces

valors

revista mensual d'inspiració cristiana

es pot trobar
cada mes a:

- Centre de Solidaritat i Cooperació La Peixateria.
- Llibreria Márquez (C/Argentona).
- Llibreria Márquez (Muralla de Sant Llorenç).
- Llibreria El Tramvia. (Plaça Granollers)

- Llibreria Robafaves. (C/ Nou)
- Llibreria Sol Ixent (Av. Jaume Recoder)
- Llibreria Mas (Pl. Cuba)
- Esglésies de Sant Josep, Sant Pau, Montserrat, Esperança i Maria Auxiliadora.

Joan Pera: "Si hi ha humor, hi ha esperança"

RAMON RADÓ

Encara que fora els escenaris es considera una persona seriosa, Joan Pera porta diverses dècades fent riure milers de catalans. Actualment, l'actor mataroní representa l'obra *¡Mamaaá!* amb Paco Morán al teatre Condal, presenta el programa *Partint Peras* (COM Ràdio) amb el seu fill Roger i col·labora a *Una altra cosa* (TV3), el *show* setmanal d'El Terrat.

Què és l'humor?
 Una manera de comportar-se davant la vida. Tot és susceptible d'humor, fins i tot les catàstrofes o les desgràcies. En un enterrament et pots morir de riure, i és un moment tràgic. I fins i tot hi ha gent que ha escrit epitafis més o menys divertits, com el Groucho Marx, que va escriure "Perdoni que no m'aixequi" o com aquell altre que deia "Ja us ho deia que em trobava malament". Jo crec que l'humor és contrari a la pretensió, a l'egoïsmes. L'humor sempre duu implícit un cert sentit de generositat, d'entrega als altres.

Què és més divertit, riure o fer riure?

Tot té la seva reconfortació. Riure és una necessitat fisiològica, és un esclat, un accident. Però allò que és difícil és el somriure, perquè depèn més d'una actitud interior. Tu pots somriure en un convent, en silenci o davant de la vida o quan saludes a la gent. En canvi, la rialla és més l'esclat, la necessitat fisiològica, mentre que el somriure sí que pot ser un acte de generositat: fer que l'altre estigui content. És una actitud de cortesia que en aquests moments històrics manca a moltíssima gent: dir bon dia amb un somriure.

I, en canvi, actualment sembla que es faci més humor que mai...
 Sí, perquè la gent té una gran necessitat de riure. Rient es

poden amagar totes les problemàtiques actuals, tant personals com socials, laborals, econòmiques. Ens van portant cap a uns camins tan desconeguts que la nostra defensa és riure. Per això en aquests moments hi ha molt d'humor. Malgrat tot, potser és el moment històric en què hi ha menys humor intel·ligent. La gent fa riure d'una manera molt gruixuda, molt instantània i molt primària: relliscades, paraules grolleres o acudits sobre sexe. Però en canvi hi ha molt poc humor intel·ligent, que és aquell que ironitza o que fa broma de la pròpia persona. Charlot feia un humor molt més intel·ligent. A Espanya hi havia hagut humor molt intel·ligent, amb en Javier Ponce o en Capri. Si es fa història dels últims anys, es veu que s'ha perdut un humor intel·ligent i suau. Ara per ara, crec que només queda un residu, que és Woody Allen i que a més a més agrada a molt poca gent. El que més agrada són els humoristes gruixuts, com els Martes y Trece. Penso que és un moment de molt humor i molt barat: Chiquito de la Calzada, etc. És el gran moment, per exemple, de les imitacions. Hi ha alguna cosa més barata que la imitació? L'imitador només estafa una cosa que ja està feta. Com pot ser que es guanyin molt bé la vida els imitadors, si només imiten? Estem en un moment d'un humor gens creatiu.

De quina manera podríem dividir els diferents tipus d'humor?

Depèn molt del que la gent esperi de tu i del que tu puguis oferir. Jo, per exemple, difícilment puc oferir un humor molt

"Els nanos han de tenir professors, pares i catequistes que tinguin més sentit de l'humor"

groller, perquè a mi la gent no me'l demana. En canvi hi ha molts còmics que comencen amb "*Ostia, cojonos, bájate los pantalones*" i a la gent els fa molta gràcia. Hi ha molts tipus d'humor: hi ha un humor de mim, d'acudits, de paròdia... N'hi ha molts tipus. El resultat sempre és el mateix: o la rialla o el somriure. Però la manera d'arribar-hi pot canviar molt. Quan jo parlo d'humor intel·ligent em refereixo a un humor molt més sofisticat, més elaborat, com en Woody Allen: "- Doctor, el meu germà es creu una gallina. - Doncs que el tanquin. - Però és que llavors ens quedem sense ous". La gent triga més a riure. La gent, en canvi, riu amb el "*Mistetas*".

Manca doncs, un humor que busqui més el somriure del receptor?

Això també depèn de la gent. El programa d'en Buenafuente, per exemple, ell fa un humor més suau i el seu equip fa un humor més groller. No manca res, tot té el seu servei, però el que sí que és greu és que no hi hagi creativitat. En aquest moment es fan còpies, de còpies, de còpies. En aquests moments hi ha cinquanta actors i humoristes que imiten en Capri.

De sentit de l'humor en té tothom?

Sí, poc o molt. El que passa és que hi ha gent més seriosa i

Joan Pera just abans de començar la funció de *¡Mamaaá!*, al teatre Condal de Barcelona.

Joan Pera no es considera una persona especialment graciosa fora de l'escenari.

n'hi ha que tenen més necessitat de riure que els altres. Tu agafes la persona més seriosa del món i en un moment determinat, et farà riure. A nosaltres, a la funció, a vegades ve gent molt seriosa, molt seriosa i acaba rient. I també hi ha aquell espectador que des del moment que posem els peus a l'escenari ja es trenca de riure. Suposo que són necessitats personals de deixar anar la rialla.

Què és el que aporta el sentit de l'humor a la pròpia existència?

Riure és positiu fisiològicament i també mentalment. Agafar-te les coses desdramatitzant-les sempre vol dir que has fet una anàlisi de la situació i aquesta anàlisi et porta a veure les coses amb més objectivitat. I porta a que hi pugui haver una rialla. En qualsevol àmbit de la vida, si hi ha aquest sentit de l'humor vol dir que, en certa manera, objectivitzes la cosa, no l'agafes visceralment, sinó que l'intentes relativitzar i agafar-ne aquella part que pot ser més susceptible d'humor, perquè

"Agafar-te les coses desdramatitzant-les vol dir que has fet una anàlisi de la situació"

tot té una part d'humor. Jo recordo un amic meu que es va posar molt malalt i li van haver de tallar una cama. El vaig anar a veure i li vaig preguntar com estava i em va dir "Home, el tros que queda, està bé". Aquest sentit de l'humor fa que tot es miri d'una altra manera. Si hi ha humor, hi ha esperança. Perquè aquell home que li havien tallat la cama tenia l'esperança que el tros que li quedava estava bé. Si no hi ha esperança, el vas a veure i et diu que tot és una merda.

Podríem contraposar, doncs, el sentit de l'humor al fanatisme...

Evidentment, un fanàtic mai farà broma de les seves creences. Jo sóc una persona de missa i creient i, a la missa dominical hi trobo somriure. L'Evangelí, per mi, és aquella gran cosa que pots dir amb un somriure perquè és un missatge d'esperança. No et diré amb una rialla, perquè no cal. Però sí amb un somriure, i en canvi no es fa, perquè si hi ha esperança hi ha d'haver somriure i, al revés, si hi ha somriure, hi ha esperança.

Tot té algun aspecte susceptible d'humor, però és ètic riure de tot?

Jo recordo, per exemple, que s'han fet acudits just després dels atemptats de l'11 de setembre. El que passa és que tot depèn de la persona a qui va adreçat. L'humor pot ser més guixut, més suau... Els límits del sentit de l'humor els posa bastant la persona. Aquell que no és ètic, farà humor de tot, amb mala llet. I la persona que és ètica, t'hi trobarà aquell punt que pot tenir més gràcia, però amb respecte. Tornant amb el

tema de l'Evangeli, tot ell té un somriure –no un riure, perquè enlloc de l'Evangeli Jesús hi apareix rient-, però evidentment que es pot parodiar: tot és parodiabile. L'Aznar, per exemple, també és parodiabile. Tot es pot parodiar, però l'essència queda i l'anècdota passa.

El filòsof Francesc Torralba defensa que només es pot fer humor en un marc previ de seriositat.

Jo també ho crec, tot i que de poder-se fer, es fa de totes maneres. Però l'humor fet de forma seriosa té molt més impacte que l'humor de patacada. Perquè l'humor seriós és més creïble. L'humor, si darrere hi ha un sentiment humà, té molt més valor.

S'ha d'educar més en el sentit de l'humor?

Sí, les classes són molt tètriques: sempre has d'estar atent, no pots xerrar... Vas a l'escola i fins i tot les matemàtiques te les expliquen d'una manera seriosa. Al l'escola, falta sentit de l'humor; a l'Església, que expliquen precisament la gran esperança, també en falta; a la feina, la gent hi va amb por; a la mili, hi falta una quantitat d'humor impressionant, etc. A la família també hi falta sentit de l'humor: entre germans, entre

marit i muller, etc. Basat en la cordialitat, que és el que més falta. A tot arreu la gent hi va amb por: surts al carrer i ja penses si un guàrdia et parà amb el cotxe. Sembla que estiguem obligats a l'èxit, però a un èxit seriós. Els nanos han de tenir professors, pares, catequistes que tinguin més sentit de l'humor.

Saber quin és el millor moment per fer broma, és un atribut que ha de tenir l'humorista?

Sí, són intuïcions. Els humoristes tenim un cert sentit que et diu quan pots estirar un gag o quan l'has de tallar. Però el que sí que està clar és que l'humor va molt bé per desdramatitzar una situació, en moments molt tensos: una pinzellada de color quan tot és gris serveix molt. En aquests moments en què sembla que tot vagi malament, una pinzellada d'humor és una pinzellada d'optimisme, de futur, d'esperança.

L'humorista, fora de l'escenari, costa que no només sigui percebut com un humorista?

Jo no em considero humorista. Sí que hi ha aquella gent que és un *showman* tant a l'escenari com a la vida real. Però això són maneres de ser, i a mi no em passa. A vegades li diuen a la meua dona: "Vostè, amb el seu marit no deu parar de riure". I a casa no estem pas rient sempre. Jo, si em trobo algú pel carrer i em diu: "Digui'm un acudit", no el sé dir.

Perquè vostè és un home que fora de l'escenari té fama de ser més aviat seriós...

Jo sóc cordial, amable, però no sóc divertit. A mi quan em diuen: "Vine a casa a sopar, que riurem molt", sempre dic "No, gràcies, ja sopo a casa, poquet, però sopo i no hauré de fer riure a ningú". La rialla ha de sortir sola, no s'ha d'estar obligat a fer riure. Jo sóc una persona molt normal fora dels escenaris: no sóc una estrella. El que passa és que tinc aquesta virtut que quan surto a dalt d'un escenari, la gent m'accepta i ens ho passem bé.

Per poder fer gràcia sobre els altres, primer cal ser capaç de riure de nosaltres mateixos?

Sí, això és bàsic. El primer pas és ser conscient de les pròpies limitacions, acceptar-les i ser capaç de fer-ne broma. T'has d'acceptar tu mateix. Jo ja ho sé que sóc baixet, si hagués estat més alt, no sé pas on hauria arribat. ■

UN APUNT SOBRE L'HUMOR

L'únic regal (o regal únic)

Josep Maria Cusachs

L'única cosa que se'ns ha donat de forma gratuïta és la VIDA. És el regal més preuat perquè és totalment nostra i irrepetible.

És un recorregut llarg o curt (qui ho sap...) i dependrà en gran mesura de nosaltres que sigui feixuc o agradable. Un recorregut en el qual hi trobarem –ben segur– grops i bardisses, pluges i tempestes i alguna que altra forta esllavissada. I serem nosaltres sols els qui, pas a pas, haurem de fer el nostre CAMÍ que ens porta a un únic final.

Per fer aquest camí ens caldrà, això sí, un bon calçat, que trepitgi bé i fort el terra, i un esperit generós amb voluntat de gaudir del variat paisatge que ens ofereix.

Si en llevar-te al matí pots fer-ho sota un sostre segur, tens un plat a taula i un cor amic que et diu "Bon dia", obre de bat a bat la finestra i, encara que estigui ennuvolat, mira al cel de fit a fit, somriu i digues "Gràcies".

Llegia en un petit calendari: "L'alegria és un estat d'ànim que brolla de dins". Estat d'ànim que hem de conrear cadascú, perquè cal no oblidar que tenim el dret i l'obligació de ser feliços.

Per aconseguir-ho només hi ha un únic sistema: ESTIMAR.

Estudia, treballa i estima; corre, neda, fes esport i estima; balla, canta, diverteix-te i estima; sigues generós, compromès, atent i solidari estimant tothom.

Somriu i proposa't fer somriure a qui tens al costat.

Seràs feliç perquè a través dels altres t'estimaràs tu mateix. I trobaràs que la vida té sentit. ■

Josep Maria Cusachs
és director teatral

GENER
CAMPANYA
MÀ OBERTA
Guarda ampolles
de cava

FEBRER
CAMPANYA
MANS UNIDES
Encén
un llantiol

MARÇ
DIA DE LA DONA
TREBALLADORA
Ajuda a l'Escola
de la Dona

ABRIL
DIA INTERNACIONAL
DE LA SALUT
Inscriu-te com a
donant d'òrgans

JULIOL
DIA INTERNACIONAL
DELS DISCAPACITATS
Col·labora amb
el GIMM

AGOST
COLÒNIES NENS
SAHARAUIS
Acull un nen
a casa

SETEMBRE
DIA INTERNACIONAL
DE L'ALFABETITZACIÓ
Fes de mestre
voluntari a immigrants

OCTUBRE
DIA INTERNACIONAL
DE LA GENT GRAN
Visita un avi a
una residència

MAIG
DIA INTERNACIONAL
CREU ROJA
Participa a les
donacions de sang

JUNY
FESTA DEL
COMERÇ JUST
Compra un
producte solidari

NOVEMBRE
DIA INTERNACIONAL
DE LA INFÀNCIA
Apadrina un nen del
Tercer Món

DESEMBRE
RECOLLIDA
D'ALIMENTS
Col·labora amb
el banc d'aliments

El divendres dia 6 de febrer Mataró celebra la Nit de la Solidaritat, però de solidaris en podem ser els 365 dies de l'any. De fet, els mataronins han demostrat en nombroses ocasions que són capaços d'exercir aquest valor de forma quotidiana. Però, què és la solidaritat? Per què som solidaris?

MARIA COLL

La solidaritat, entesa com a acceptació i defensa dels altres, existeix des dels orígens de la història. Durant segles, però, aquesta acció no ha estat acompanyada per un mot amb personalitat. La paraula solidaritat no es generalitza a casa nostra fins a inicis del segle XX, quan alguns grups polítics i sindicals, seguint una tendència francesa, l'incorporen al seu nom. A més, en aquells moments i fins a mitjans dels anys 50, la solidaritat s'emmarca solament dins l'àmbit nacional.

LA SOLIDARITAT TRAVESSA FRONTERES

Durant la dècada dels 50 es creen les primeres entitats europees solidàries envers persones residents a d'altres països: primer s'han de resoldre els estralls de la II Guerra Mundial i, una mica més tard, cal ajudar els països del sud que inicien els processos de descolonització. Llavors, la solidaritat és entesa com una assistència social que cobreix les mancances dels estats i els beneficiaris de la qual són considerats actors passius.

Espanya es manté al marge d'aquest fet per dues raons: la dictadura del general Franco no permet l'associacionisme i durant uns anys promou l'autarquia, un sistema econòmic que condemna el país a ser receptor d'ajudes fins l'any 1975. Per tant, durant els anys 50, a Espanya la solidaritat es limita

. què?

Una de les activitats que es van dur a terme durant la darrera edició de la campanya Mà Oberta.

a l'assistència social generada per l'Església Catòlica. La principal entitat és Càritas, fundada el 1942, però també hi ha altres moviments com les Conferències de Sant Vicenç de Paül, també encara actives.

Durant la dècada dels 60, el lligam amb l'Església Catòlica continua essent una garantia de supervivència; per aquesta raó sota el seu paraigua es funden algunes de les ONGs actualment encara més destacades del país: Intermón (1956), Mans Unides (1960) – que neix arran de la primera Campanya contra la Fam i actualment és l'entitat espanyola que mou més diners i promou més projectes- i Justícia i Pau (1962). Aquestes entitats, sovint acusades de marxistes pel fet d'estar integrades per catòlics progressistes, comencen a treballar el concepte de desenvolupament integral i abandonen la voluntat missionera exercida fins aquell moment per qui els ampara.

DESCOLONITZACIÓ I DEMOCRÀCIA

A la dècada dels 70 la descolonització dels països del sud

A la dècada dels 80 cada any es fundaven a Espanya un promig de cinquanta-una ONG

respecte les potències del nord continua. Aquest fet genera que les entitats solidàries d'origen europeu comencin a diversificar les seves activitats i a concebre la solidaritat en tota la seva globalitat, implicant des d'aleshores els estats en els seus projectes. Concretament a Espanya, paral·lelament al procés de democratització del país, neixen noves entitats solidàries, aquestes més polititzades, sobretot des de la centre-esquerra, i formades per intel·lectuals. També arriben a Espanya entitats d'àmbit internacional, com és el cas d' Ayuda en Acció (1980).

El boom de les ONG, tan dedicades a l'àmbit nacional com a la cooperació internacional, es produeix els anys 80. Si entre 1864, any de l'arribada de la Creu Roja a Espanya, fins a 1947 es creaven a Espanya una o dues ONGs cada any, entre 1980 i 1990 se'n funden un promig de cinquanta-una. Aquestes noves entitats sobretot neixen a partir de voluntaris impactats per una certa realitat, des de certs àmbits professionals (és el cas de Metges sense Fronteres) o sota la protecció de l'Estat.

Mataró no es manté al marge d'aquest boom i en aquesta època es registren desenes d'entitats que protagonitzen impactants campanyes, encara que no hem d'oblidar que des de feia dècades la Creu Roja ja actuava a la ciutat, en aquests moments ja existia Càritas i diverses comunitats religioses dirigien centres d'assistència social -els menjadors de Sant Joaquim funcionen des de 1908-. Per exemple, el 1983 es recull una idea sorgida al si de la Comissió Solidaritat per Xile i es funda la Coral Primavera per la Pau; el 1984 mossèn Ignasi Marquès obre les portes del Centre d'Acollida d'Africans Sant Pau; el 1988, arran de la campanya *Drets humans, ara!*, comença a treballar la Delegació d'Amnistia Internacional del Maresme -entitat fundada el 1961 per Peter Benenson- i també aquest mateix any, la Coordinadora del Maresme per la Pau i el

Intermón-Oxfam organitza des de fa dos anys l'activitat 'Un dia per l'esperança' al Nou Parc Central.

Desarmament inicia la primera campanya a favor de l'objecció fiscal, que a nivell nacional dirigeix Justícia i Pau, i es funda el Grup Tercer Món-Mataró.

CONTINUA EL CREIXEMENT

El creixement de les entitats solidàries a la dècada dels 90 s'atura. Les velles entitats continuen la seva lluita i en sorgeixen de noves que ben aviat abarquen tots els àmbits de la societat. A més, tres conflictes ajuden a la proliferació d'ONGs dedicades a la cooperació internacional: la guerra de Ruanda, la de l'ex-Iugoslàvia i, en menys mesura, la de Kosovo. Per exemple, la Coordinadora del Maresme per la Pau i el Desarmament organitza a nivell comarcal la campanya *Salvem el poble de Bòsnia*.

En aquests anys, una campanya destaca per les seves conseqüències: la demanda que l'Estat dediqui el 0,7% del PIB als països del Tercer Món. Aquesta campanya, malgrat no obté el seu propòsit, incorpora una gran quantitat de joves al món dels moviments solidaris, introdueix amb accions contundents les ONGs en els mitjans de comunicació, genera una simpatia ciutadana vers l'ajuda al Tercer Món i, finalment, la cooperació passa a repercutir en part de la política exterior, també a la interior i a la comercial. A més, la demanda del 0,7% és l'embrió de la següent campanya més important dels darrers anys, la crida a l'abolició del deute extern, portada al seu extrem durant les eleccions del març del 2000. En les dues iniciatives els mataronins s'hi aboquen amb gran entusiasme.

Altres iniciatives locals importants en els anys 90 també són: l'adhesió de Mataró a la Caravana per la Pau al Sàhara (1996) i l'organització de les primeres estades de nens saharauis a la ciutat (1998); l'obertura del Centre de Solidaritat i Cooperació de la Peixateria (1998) i, per tant, la permanència d'una botiga de Comerç Just a la ciutat; o l'inici del Projecte Tamassint (1999) per part de la Federació d'Associació de Veïns de Mataró (FAVM).

Encara que durant els darrers tres anys sembla que la situació s'hagi estabilitzat una mica, en aquest temps a Mataró encara s'han enregistrat noves entitats solidàries que actuen amb molta empenta, com és el cas de la delegació maresmenca de Justícia i Pau, Haribala, etc. Actualment, a la ciutat les entitats solidàries es compten per desenes, les quals abarquen des de l'ajuda al Quart Món a partir de diversos àmbits -alimentació, escolarització, ajuda legal...- fins a les entitats que treballen pel Tercer Món, algunes generalistes i d'altres focalitzades en llocs concrets del planeta. ■

PER SABER-NE MÉS

◆ Cacciari, Massimo i Martini, Carlo Maria. *Diàleg sobre la solidaritat*. Editorial Empúries, col·lecció *Biblioteca Universal*. Barcelona, 1997..

◆ Abella, Tomàs. *S de solidaritat*. Ed. Interpón, 2000.

◆ Observatori de la solidaritat www.ub.es/solidaritat/observatori.htm

Què és la solidaritat?

FRANCESC MELERO, regidor de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Mataró

Entenc la solidaritat com un Valor en el que es fa palès el compartir amb d'altres les situacions que ens toca viure siguin favorables o desfavorables i a la vegada implica un compromís personal, cívic o institucional però sempre des d'un tracte de relacions d'igualtat i intentant intervenir en les causes que produeixen les situacions.

La caritat, en canvi, l'entenc com un gest de solidaritat personal que intenta resoldre la situació d'ajuda envers l'altre que pateix unes condicions contraries però no es planteja d'una manera conscient les causes que produeixen aquesta situació.

La solidaritat es basa en la justícia i treballa per aconseguir que tots els pobles puguin viure en les condicions humanes basades en la pau, el respecte i amb igualtat de condicions.

No podrem avançar en un ordre econòmic, polític i social nou si les institucions - en el grau de responsabilitat que els hi correspongui- no participen en la construcció, conjuntament amb les entitats ciutadanes, en aquest nou ordre. ■

Solidaritat i Caritat són el mateix?

ALBERT PERA, membre de Càritas Interparroquial de Mataró (CIM)

Si parlem de caritat, els creients l'entronquem directament amb l'Evangeli. Déu ens suscita un amor compassiu envers el proïsme. Venim d'un temps, anys enrera, i d'una societat quadrículada en esquemes rígids. Al catecisme ens havien ensenyat les obres de misericòrdia, set corporals i set espirituals. Les primeres eren: donar menjar a qui té fam, donar beure a qui té set, vestir el despullat. Es tractava d'això, d'ajudar materialment els desvalguts; complint-ho hom se sentia moralment justificat.

Si parlem de solidaritat, un concepte més actual, ens referim no solament al fet d'afavorir els necessitats amb diners i/o béns consumibles, que també hi ha de ser, sinó encara més, al fet de compartir els problemes, les angoixes, d'establir una germanor que no pot desentendre's de la situació d'altri, que pateix amb els que pateixen i que més que donar, és adonar-se, allargar la mà, comprometre's. El fons evangèlic resta intacte i vertebrava un sentiment humanitari apte per a tothom, rebutjant segregacions de qualsevol mena i fent de cada home i dona un fill de Déu, un germà universal. ■

On comença la solidaritat?

MONTSE GUARDIOLA, membre de l'Associació Catalana d'Amics del Poble Saharai (ACAPS)

Quan fa quatre anys caminava per la plaça de Santa Anna amb el meu fill de vuit mesos, vaig veure un grup de gent en una parada. Hi havia fotografies del desert del Sàhara que mostraven famílies que havien estat separades per la guerra, nens amb moltes mancances i una història diferent a cada *haima*. Quan m'hi vaig acostar, em van explicar on i com vivien, i en aquell moment dins meu es va encendre alguna cosa, un sentiment que no vaig saber entendre del tot fins que al cap d'uns mesos va arribar a casa nostra en Mohamed.

Llavors vaig comprendre que era la SOLIDARITAT, en

La recollida de roba és una de les activitats principals de Càritas

Tothom pot ser solidari?

JOSEP MARIA MILLA, membre de l'Associació Educativa Reforç Escolar Tjabladam

Sí, si no és un monstre. Crec que la majoria de les persones són solidàries i això es demostra en els moments d'emergència: la primera reacció general és ajudar a qui sigui sense demanar res a canvi, sovint arriscant la pròpia integritat física.

El que passa és que a l'hora de ser solidaris en la vida quotidiana molts es deixen vèncer pels condicionants: la feina, la família, l'entorn... i llavors apareixen les justificacions: no puc, no tinc prou temps, ja m'agradaria però...

En el dia a dia podem trobar la paradoxa que persones que arriscarien la vida per un desconegut en una emergència no sacrifiquen ni una hora del seu temps lliure per un veí. Però no crec que sigui manca de solidaritat, sinó de força de voluntat per vèncer els condicionants, per arriscar-se a donar el primer pas...

Hi ha qui creu que si obre el cor l'hi robaran, i després comprova que en realitat l'hi omplen d'amor i de joia. ■

El reforç escolar Tjabladam ajuda nois i noies que tenen dificultats amb els estudis

majúscules, el sentiment que m'havia colpit aquell dia i el que després es va anar desenvolupant a la nostra llar. Quan el meu fill, algun dia, ens demana que guardem alguna cosa per enviar-la al Sàhara o per a algú que ho necessita, penso que ell, que només té quatre anys, ja sent d'alguna manera què és la solidaritat.

Per a mi la solidaritat és un sentiment que comença en un mateix, en la família. Però caldria una mena de "contagi" positiu per tal que es fomentés des de molts àmbits, que inclourien, per exemple, tant l'escola com els governs i les institucions. ■

L'ACAPS porta cada any material escolar als refugiats saharuis

La solidaritat és una moda?

DAVID CODINA, Mestre de Primària de l'escola Valldemia i responsable de la Campanya Mà Oberta

Les modes passen, canvien, potser tornen, tornen a marxar... La solidaritat ha estat és i serà. Pot agafar diferents formes, però la solidaritat existeix sempre. Més ben dit, ha existit sempre, des dels inicis de la història, quan, per exemple, els homes prehistòrics anaven a caçar per a compartir l'aliment de la presa amb el poblat.

Que hi hagi més o menys resposta de la gent en un acte solidari concret, no crec que pugui ser un índex per qualificar la "moda" o la "no-moda" de la solidaritat,

demonstra les ganes de la gent implicada de lluitar contra la injustícia del fet concret que el provoca. Potser m'equivoco, però que una persona que *és* a la moda no li comporta un gran esforç i no té cap problema de ser un aspecte passatger, tal i com defineixen les modes de moda. En canvi, que una persona *opti per* la solidaritat li requereix dedicació i constància.

L'intent de trobar alguna coincidència entre aquests dos termes, penso que podria ser degut, en gran part, a que moltes vegades haguem desvalorat el veritable significat de la paraula *solidaritat*.

A un món, el nostre, que tendeix cap a la comoditat, penso que és difícil considerar-li la solidaritat com una moda... Si més no, ho trobaria il·lògic. ■

La recollida d'ampolles buides de cava és l'activitat més característica de la campanya Mà Oberta, que es fa cada any a l'inici de gener a l'escola Valldemia

Els beneficis solidaris: són unidireccionals o bidireccionals?

ROSER COLOMER, membre del Grup 3r Món

S'arriba a una actitud de solidaritat fruit d'una presa de consciència d'un món ple de desigualtats socials. Aquestes són conseqüència d'una desigual distribució del poder en les relacions i consecutivament de les riqueses i de la qualitat de vida. Davant d'aquesta actitud solidària podem ser coherents i fer alguna cosa al respecte. Això vol dir adquirir un compromís i dur a terme una acció que surt d'un mateix en benefici d'altres. En aquest sentit qualsevol acció solidària és bidireccional per definició: qui fa l'acció es beneficia en sentir-se solidari donant el seu temps o els seus diners i qui la rep obté una oportunitat o servei per millorar la seva realitat.

Únicament la solidaritat és eficaç si reporta a qui la rep un camí i una alternativa que li permeti millorar la seva situació per si mateix. És allò típic d'ensenyar a pescar i no solament donar un peix. En aquest punt jo vaig encara més enllà. La solidaritat que des de la Fundació Grup Tercer Món de Mataró reivindicem és radical, entenent que s'ha d'anar a l'arrel del problema. No només hem de donar diners per paliar les conseqüències de les injustícies, no només hem de possibilitar projectes a partir dels quals els beneficiaris es construeixin un futur millor, com el Comerç Just, sinó que també hem de combatre a nivell ideològic i polític les estructures i relacions de poder que perpetuen les desigualtats. Cal ser solidari potenciant al màxim una democràcia participativa i un model de desenvolupament econòmic sostenible.

Hem de denunciar i lluitar contra el model capitalista deshumanitzat i neoliberal, el de l'enriquiment d'uns pocs gràcies a l'empobriment de la majoria. Des dels partits polítics i des de la societat civil hem d'exigir un món més just. Al cap i a la fi, tots vivim al mateix món, i si una part s'enfonsa tots acabarem ofegant tots. L'actitud més anti-solidària possible és la indiferència. El repte que tots tenim és impressionant i la il·lusió que ens empeny també. És la mateixa lluita per la vida. ■

Al Centre de Cooperació i Solidaritat de La Peixateria es ven café fet en cooperatives del Sud

Som solidaris per egoisme?

JOAQUIM TRENCHS, redactor de 'El Món Solidari'

Ser solidaris o ser... qualsevol cosa, és una resposta a la pregunta: Què som? Què som per als altres? I la resposta que ens donem és... "no deixar de ser". Hem de ser alguna cosa!

L'egoisme és la font de moltes de les nostres actuacions i decisions: des de tenir fills o no tenir-los, triar o no parella, ser periodista o mecànic, de dretes o d'esquerres, de l'Associació o de "les quatre parets de casa"... També la solidaritat, sovint, neix d'una actuació profundament egoista. Això no vol dir que qualsevol del nostres actes no pugui esdevenir, finalment, profundament generós i altruista.

Quan la pregunta: Què som? Se'ns fa més conscient, ens neguiteja. En realitat, pensar que som molt poca cosa ens espanta. Volem creure que, en algun racó, som "el melic" del món. Potser va ser així quan érem dins la panxa de la mare, però...

Poder descobrir en nosaltres mateixos que som poca cosa ens permet reconèixer "l'altre", la necessitat de "l'altre", la necessitat d'estimar, de ser solidaris... I això dona un sentit al nostre existir. Ens va donant resposta a la pregunta: Què som? Què som per als altres?

El valor de la solidaritat, com tants d'altres, no neix amb nosaltres, sinó en el reconeixement "en l'altre". Però per reconèixer veritablement "l'altre", cal descobrir-nos profundament nosaltres mateixos.

Viure amb plenitud és acceptar que, ja des de l'inici, morim permanentment. Captar això no és fàcil. Ens costa acceptar la nostra condició de mortals. Des d'aquesta posició sí que es pot transmetre el valor d'una solidaritat altruista, generosa...

Molts cops presentem la solidaritat fragmentada, només són actes, només són paraules... Una solidaritat altruista, des de la generositat, entenc, ha d'ésser travessada plenament i alhora, pel cos, la paraula i els actes. I això no és fàcil!

Però només així pot ser "viscuda" per als altres, i no "predicada" per nosaltres. ■

GLOSSARI

SOLIDARITAT: Relació de fraternitat, de companyonia, de recíproc sosteniment, que lliga els diversos membres d'una comunitat, col·lectivitat, en el sentiment de pertinença a un mateix grup i en la consciència d'uns interessos comuns.

CARITAT: Amor compassiu al proïsme.

Els pobres poden ser solidaris?

LLUÍS ÀLVAREZ, membre de l'ONG Haribala

La solidaritat no està només en les coses materials, sinó que també n'hi ha en els valors de la persona humana. En els països del Tercer Món hi ha més solidaritat de la que podem imaginar. Els pobres entre els propis habitants s'ajuden, es donen el poc que tenen; el que passa és que si no tenen res, difícilment poden donar si estem parlant de coses materials... En canvi, els països pobres tenen molt per oferir en quant a espiritualitat, valors, respecte, comprensió, ajuda! La gent pobra sempre t'ofereix un somriure si la visites, el seu sentit de l'hospitalitat és enorme, perquè en realitat, els països pobres ens complementen. Nosaltres els podem oferir béns materials, i ells, en canvi, ens donen béns espirituals i això també és una forma de solidaritat. Ells reben la nostra ajuda quan nosaltres "ens dignem" donar-la, però ells estan sempre oberts a oferir-nos el que tenen, sense que ningú no els ho hagi de demanar.

Quan vas a l'Índia la gent no et deixa marxar sense que t'hagin ofert alguna cosa, una fruita, un té o alguna altra cosa que els fa feliços, ja que el convidat marxa satisfet i content. Hi ha famílies que són molt més generoses quan pateixen fam durant un dia, i al veure que els seus veïns pateixen la mateixa fam però durant dos dies, aquests els ofereixen menjar.

La riquesa material no ens fa totalment solidaris, ja que també necessitem els valors de la persona. Tota riquesa ha de ser compartida entre els homes i dones més pobres, i els pobres ofereixen la seva senzillesa, generositat i espiritualitat que tots nosaltres necessitem. Les dues coses han de ser complementàries!

Tots els missioners que van al Tercer Món, o tota la gent que va a llocs pobres, tornen completament canviats i la majoria dels missioners prefereix quedar-se allà que tornar. Per què? Perquè allà han rebut molt. Coses que aquí no havien trobat, que els han omplert... Per tant, ens hauríem de plantejar, de veritat: qui és pobre? ■

L'associació Haribala promou l'apadrinament d'infants indis

PROPOSTES

amb **valors**

PROPOSTES ATÍPIQUES

Laudes davant el mar en sortir el sol

Joiosa llum d'alba que ens portes la glòria del Pare del cel immortal..." Aquest és el primer himne que un grup de cristians cantem tot mirant l'horitzó, i de mica en mica sembla que l'astre vol sortir.

"Sou beneïda entre totes les dones, i és beneït el fruit del vostre ventre". L'antífona diu això, donat que les primeres Laudes de l'any són dedicades a la Solemnitat de la Mare de Déu.

Enfilem el salm 62 a dos cors. *Desig de Déu*: "...Tot jo tinc set de Vós... com terra eixuta, sense una gota d'aigua." Us recomano que prengueu aquest salm i el llegiu a poc a poc, tastant les paraules.

En llegir aquests textos expressem, amb tota la plenitud de què som capaços, la necessitat que tenim de la presència de Déu. Precedit de la seva antífona "Sou feliç

Verge Maria, vós que heu acollit la Paraula que és llum per al món", el *Càntic de Daniel* és un bell poema-pregària d'acció de gràcies, una mena de crit, una invitació -diria amb to imperatiu- que fa a tot ésser viu a lloar Déu:

"Beneïu el Senyor, totes les seves criatures,

canteu-li lloances per sempre.

Beneïu, cels, el Senyor, canteu-li lloances per sempre.

Beneïu-lo, àngels del Senyor..."

I amb la cadència que van llegint, ara un cor, ara l'altre, fem evident que tot el que tenim, tot el que ens envolta és sempre una gràcia. A les Laudes també hi ha una breu lectura i altres antífones, però aquesta estona d'oració en comunitat l'acabem amb el *Càntic de Zacaries*, que diu així:

"Perquè ens estima, ens visitarà un sol que ve del cel,

per il·luminar els qui viuen a la fosca, a les ombres de la mort,

i guiarà els nostres passos per camins de pau."

Finalment el silenci, la contemplació. El cor se'ns ha eixamplat, no ens calen dir gaires coses, s'han dit totes... El fred i la humitat de la marina ens fan moure del lloc. E. PUIGDERRAJOLS ■

TELEVISIÓ

Friends

La fama i la fortuna acompanyen els actors que escenifiquen les peripècies de la colla d'amics més popular de la gran ciutat. Coberts de Globus d'Or, premis Emmy, trofeus de la *People's Choice* i cobrant un milió de dòlars per capítol rodat, el sextet d'actors de *Friends* es troba realitzant la desena i última temporada de la sèrie.

És evident que cotes d'èxit semblants ja s'havien produït en series còmiques, però per trobar-les ens hem de remuntar a l'edat daurada d'aquest gènere, amb obres de culte com *M*A*S*H*, *The Young Ones*, *Black Adder* o les mítiques *performances* de *Monty Python's Flying Circus*. L'equip de guionistes de *Friends*

recollí del llegat de *Seinfeld* l'humor de l'absurditat quotidiana i heretà de *Frasier* l'excentricitat més còmica. Els capítols aglutinen minúcies i fets transcendents de la vida de qualsevol urbanita i és precisament el catàleg de tics, espontaneïtats i conductes irreflexives a través del qual percebem el talent dels creatius i la seva capacitat d'emmirallar-nos: la clau de l'èxit del projecte.

Si hem d'atribuir mèrits a aquest audiovisual, com fer gags originals de temàtica sexual sense complexos ni tabús que, a més, esquiven sexismes i

ordinarietats o plantejar -sempre des d'un punt de vista humorístic- el canvi evident de les estructures familiars en la nostra societat, també li hem de retreure la nul·la crítica -o posicionament, en el seu defecte- envers les estructures polítiques de la realitat nord-americana. M.GIMÉNEZ ■

CONFERÈNCIA

Mayor Zaragoza

Nascut a Barcelona, ha tingut altes responsabilitats en el camp acadèmic com a catedràtic i investigador, altes responsabilitats en el camp polític com a ministre d'Educació i Ciència a l'Estat Espanyol i molt altes responsabilitats a nivell mundial com a secretari general de la UNESCO durant dotze anys.

S'acosta als setanta anys i està escampant per tot el món un discurs radical a favor de la pau, del diàleg i de la tolerància. Després de conèixer des dels seus càrrecs els obstacles de les burocràcies i del mercat ultracapitalista contra els valors universals de la justícia, la igualtat i la solidaritat, ell veu una

esperança en els moviments ciutadans que comencen a Seattle i continuen a Praga, Gènova, Porto Alegre... i s'ha compromès amb la "societat civil" per construir ponts de diàleg que ajudin els homes de tots els països, "junts però diversos", a assolir un veritable desenvolupament humà. X.MANTÉ ■

Divendres dia 6 · A les 8 del vespre al Teatre Monumental.

WEBS

Xarxa de pregària

El web d'avui, www.espaisagrat.org, a cura dels Jesuïtes de Catalunya, és la translació d'una iniciativa sorgida el 1999 a Irlanda i que ha obtingut un èxit notable. La idea és ben senzilla, s'ofereix una breu guia per pregar i una sèrie de recursos, bàsicament textos, que tant poden ser impresos, com llegits o parlats davant la pantalla. Com diuen al web "Al principi, això de pregar amb l'ordinador al davant pot semblar estrany, difícil o poc profund". L'experiència d'espai sagrat, ha demostrat però, que l'ordinador pot ser un bon instrument, si ens anem convençant que Déu està més enllà d'uns llocs especials i que és a tot arreu on hi ha una dona o un home en recerca sincera. L'oficina, l'habitació de casa, un cafè d'internet... són llocs que pots convertir en "sagrats" si ets capaç de donar a Déu una mica del teu temps.

El web és molt bo. Hi ha tres opcions: la d'altres idiomes, les pregàries del Papa i, per últim, una proposta diària. Aquesta s'estructura en aquests passos: Presència de Déu, Llibertat, Prenc consciència, La Paraula, Conversa i Conclusió. En qualsevol moment es pot accedir a una "Guia de pregària" o a imatges per a la contemplació. És clar i senzill, amb un

disseny de les planes que permet el com-pàs per ajustar el ritme a un mateix. Per últim, permet una subscripció a un butlletí de novetats, descarrega-se un pòster, l'accés a l'arxiu de pregàries i un arxiu d'homilies. Darrerament s'hi ha incorporat un apartat d'aportació de notícies d'actualitat a partir de les quals es proposen pregàries (i és que la pregària és allò més "realista" que hi ha!).

La pregària és un element un pèl abandonat per als cristians d'avui, més racionalistes que mai. Tampoc l'entorn, cristià o no, no ens porta a espais de diàleg interior, de silenci, de contemplació. Però, en canvi, resar, parlar amb Déu de tu a tu, descobrir-lo en un mateix, és potser la pràctica més genuïna de la proposta de Jesús. L'ús dels nous llenguatges i mitjans hi pot contribuir als que ens passem estona davant l'ordinador. R.BASSAS ■

valors
revista mensual d'inspiració cristiana

subscriu-te! només 32 euros l'any!

DESITJO SUBSCRIURE'M A LA REVISTA 'VALORS'

Nom.....
 Adreça..... Codi Postal.....
 Població..... Telèfon.....
 Correu electrònic.....

Forma de pagament
 Adjuntant taló bancari
 A través del Banc o Caixa (ompli les dades bancàries)

DADES BANCÀRIES

Nom de l'entitat.....
 Adreça..... Codi Postal..... Població.....
 Titular del compte .....

Entitat   Oficina   D.C.   Número de compte   Signatura:

Envia aquesta butlleta un cop omplerta al carrer Sant Josep 18-20 08301 Mataró

Quantitat   32 euros   ... euros (Subscripció de suport, per ajudar la revista)

PEL·LÍCULA

Good bye Lenin

Quinze anys després de la caiguda del mur de Berlín s'està produint un fenomen que s'ha anomenat *ostalgia* (contracció en alemany de "nostalgia de l'Est") i que es basa en la revisió amable del que van representar per a Alemanya els anys sota el règim comunista. En aquest fenomen s'emmarca *Goodbye Lenin*, de Wolfgang Becker.

L'sleeper –o pel·lícula sorpresa- de l'any explica, en to de comèdia agredolça, el procés de caiguda del mur i de reunificació de les dues Alemanyas, a través d'un jove, Alex, que intentarà per tots els mitjans que la seva mare, una comunista convençuda que acaba de sortir d'un coma, no conegui la nova realitat del país. Per això, Alex intentarà perpetuar l'estil de vida comunista a través de la decoració de la casa, dels productes alimentaris, de la roba o, fins i tot, dels programes de televisió. Feina gens fàcil en el moment en què Berlín oriental obre les portes a la Coca-Cola i el McDonald's. Tot l'engany que Alex planifica per a la seva mare no oculta la voluntat del director de reflexionar sobre què va suposar el comunisme i, encara més, sobre allò que va venir després. En aquest sentit, és significativa la falsa notícia que anuncia l'entrada a Berlín oriental de refugiats del capitalisme. Però el que no queda tan clar és el to de la reflexió de Becker. *Goodbye Lenin* és una pel·lícula ambigua, gens arriscada, que fuig d'una crítica política que necessàriament obligaria a posicionar-se. El director prefereix no fer-ho i per això es refugia en un sentimentalisme fàcil, el de la relació entre la mare i el fill. Una relació, per cert, basada en l'engany i la trampa. Com la mateixa pel·lícula. J.VIVES ■

TEATRE

Super-Rawal: el teatre més populós del barri més populós

Un grup de joves es troben cada tarda en una placeta del barri del Raval sense fer res més que fumar, beure alguna cosa i passar el temps... mirant com passa el temps. Bibi, Chus, Sílvia, Sito, Chino, Fernan, Jordi... Cadascun d'ells representa una manera d'entendre el petit món on viuen entre la pobresa i l'èxit, entre la por a tornar a ensopegar i la sordidesa d'un barri on l'esperança és l'únic que hi queda. *Super-Rawal* és un treball inspirat en l'obra *SubUrbia* de l'autor Eric Bogosian. En paraules de Marc Martínez, el director, "Super-Rawal és una obra que parla de l'enfrontament d'uns joves a la demolició de la memòria, a l'especulació i a la globalització salvatge".

La interculturalitat o la solidaritat entre els amics són alguns dels temes dels que parla l'obra. Apareixen actors com Musta o Paketo, immigrants que reflexionen sobre la seva condició i la seva lluita diària

per entendre les seves pròpies identitats. L'obra està interpretada en part per actors amateurs, com és el cas de Merhoz Arif, un immigrant magribí de disset anys.

Darrera la gestió i la promoció de *Super-Rawal* hi ha un equip de professionals de prestigi. El productor és Fortià Viñas, cofundador de la coneguda escola de teatre Eòlia i coproducció, entre d'altres, de l'obra d'Àngels Aymar *Entre el dubte i el matís*. La producció executiva i la distribució de l'espectacle van a càrrec de la Vania Produccions. Darrera *Super-Rawal* també hi ha la plataforma de teatre social: aquest col·lectiu es dóna a conèixer amb el nom de Platea Social, i pretén oferir un tipus d'iniciatives en les arts escèniques que no apareixen a les cartelleres actuals de les sales teatrals, segons expliquen ells mateixos. ELOI AYMERICH ■

Dissabte dia 7 · A les 10 del vespre al Teatre Monumental.

LLIBRES

Vicenç Ferrer

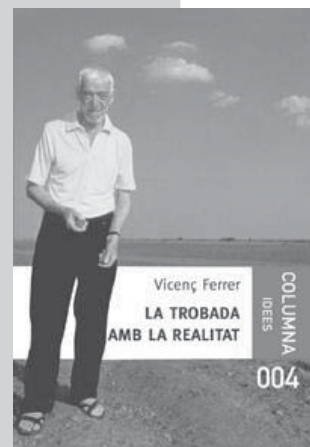
Les nombroses associacions i organitzacions d'ajuda al Tercer Món són plenes de persones que, deixant una vida còmoda, emprenen el compromís d'una acció solidària i altruista. Sovint ens podem preguntar: què hi ha dins el seu pensament? Quins principis teòrics els mouen a fer el que fan? Vicenç Ferrer n'és una, d'aquestes persones.

L'afany d'ajudar els altres el portà a ingressar a la Companyia de Jesús. Allà tingué l'oportunitat d'anar a l'Índia, on treballà a Maharashtra amb els camperols pobres, i en un moment donat de la seva vida, deixà de banda –tal com diu ell mateix- els llibres i la mística per dedicar-se exclusivament a l'acció al servei dels més pobres. En el llibre que presentem, Vicenç Ferrer exposa les idees fonamentals que l'han portat al compromís de servei envers els més necessitats. Ens dóna l'oportunitat d'endinsar-nos en el seu pensament, que no és complicat, però

no per això és poc profund. El guia la convicció de la necessitat de Déu per donar sentit a tot, i una gran sensibilitat i respecte per l'Home, la persona humana (ell escriu Home amb majúscula, igual que si escrivíssim Déu).

L'Univers està immers en un projecte, en el qual tots participem fent-lo anar endavant amb els actes positius o aturant-lo i endarrerint-lo amb els fets negatius. Quan algú decideix ajudar els altres està en el bon camí. El llibre clou amb un recull de frases excel·lents per anar meditant a poc a poc: "El pobre no té temps d'esperar que el traquem de la misèria". JOSEP MARIA SOLÀ ■

FERRER, Vicenç. *La trobada amb la realitat*. Col·lecció Idees, 4. Ed. Columna. Barcelona 2003.

PER ACABAR...

SABIES QUE...

Sant Blai, advocat contra el mal de coll, va darrera la Candelera?

El 12 de febrer se celebra la festa de la Candelera, la Mare de Déu d'hivern. A Mataró és la titular de la parròquia de Santa Maria i també és venerada en les Festes de la Llum al Col·legi Valldemia. Cap dels lectors actuals d'aquesta revista recorda que aquest dia fos festa, però els nostres besavis parlaven d'ella com d'una de les "festes tretes", perquè molt abans havia estat dia festiu a tots els efectes. El qualificatiu lumínic li ve perquè abans de l'ofici religiós del dia, hom beneïa ciris i candeles a dojo i s'hi feia una processó interna amb tot encès. A la sortida de l'església, a canvi d'una almoïna, la gent es proveïa de candeles beneïdes. N'hi havia de tots colors i mides, senzilles o decorades amb papers virolats. Segons la pietat popular, en dies de tempesta servien per protegir-se dels llamps i les inclemències del temps. També parents, amics i veïns encenien aquestes candeles a casa d'un malalt proper a la mort, com a acte de solidaritat i companyia. No us sembla que té una certa similitud amb els actuals actes al carrer per la pau i contra la violència que sovint planten constel·lacions de flames al terra?

Doncs bé, l'endemà mateix, el dia 3, és el dia de Sant Blai. A principis del segle XX no tenia la categoria de "festa treta", però

s'hi feien pregàries i novenes. En la missa que se celebrava en un altar de la basílica, es beneïen i es repartien els anomenats panets de Sant Blai, rèpliques dels coneguts pets de monja, als quals s'atribuïen qualitats curatives contra el mal de coll. Justament en aquesta època de l'any solien haver molts refredats, talment com avui dia. S'explica que al final es cantaven uns goigs amb lletra castellana, l'últim paràgraf dels quals deia: "Anima las ánimas, Blas, / Anímalas, anímalas". Passava que la gent accentuava les dues darreres paraules, els verbs, com si fossin agudes i no pas esdrúixoles... amb la qual cosa la irreverència envers el Sant, inconscientment, estava servida. N.GUANYABENS ■

PETITES COSES PER CANVIAR EL MÓN

Baixar el nivell de vida

No hi ha volta de full. Fa uns dies es va fer públic l'informe del World Watch 2004, que possiblement molts de vosaltres vàreu llegir. Ve a dir que el món no dona per més i que, si tots els habitants de la Terra tinguessin el nivell de vida que tenim nosaltres els occidentals, necessitaríem... tres planetes com el nostre per poder donar cabuda als cotxes o per poder subministrar els recursos minerals, energètics... que ara la nostra societat de consum considera poc menys que imprescindibles i irrenunciabls.

Doncs bé. Malament, vaja! Si anhelem i treballem per una societat més justa i igualitària, una de dues: o s'eleva el nivell de vida dels països considerats del sud... o nosaltres hem de baixar el nostre.

La primera opció és difícil, s'ha de reconèixer. Per més que a vegades les perspectives millorin, que les campanyes de sensibilització avancin, que les ONGs facin els seus progressos i que apareguin líders polítics esperançadors... avui és pràcticament impossible pensar que els països del denominat Tercer Món puguin assolir el nostre nivell de desenvolupament. Fins i tot s'ha de dir que no és aconsellable ni convenient seguir les pautes del nostre model de creixement ni la nostra concepció de vida materialista i consumista a la qual estem avesats.

I la segona possibilitat... potser encara és més difícil: seríem capaços de viure amb moltes menys "comoditats" de les que tenim? Sabríem renunciar a la nostra vida de benestar desmesurat? A la calefacció, més d'una vegada exagerada, que tenim als nostres habitatges? A

l'aire condicionat, sovint abusi, de les nostres oficines, que en moltes ocasions només fan que fer-nos agafar refredats en ple estiu? Al cotxe que contamina i que cada dia ens "impedeix" fer l'exercici físic que ens seria més que convenient per a la salut? Als menjars que ens fan més propensos a patir del colesterol ?

Certament, costa poc dir que sí. Més difícil fer-ho. Però si no es comença per l'autorenúncia personal i col·lectiva de coses concretes... ja podem anar fent conferències a Porto Alegre o a Bombai. O reunions a Davos. I omplir-nos la boca amb denúncies contra la "globalització irresponsable" que fa el sistema neoliberal dels nostres dies.

Vinga: per on comencem? Ara, quan acabi d'escriure l'article, aniré a baixar la calefacció de casa un parell de graus. Us ho prometo. Feu-ho també vosaltres. Gràcies. RAMON SALICRÚ ■

El rostre de la felicitat

Maria del Roser Trilla

-Mirallet, mirallet, qui és la dona més bonica d'aquesta casa? Aquesta és una pregunta que em fan sovint. Jo, evidentment, no dic mai res. Se suposa que la persona que pregunta ja obté la resposta quan em mira. D'ençà de la meua creació, he vist cares de tot tipus. Acabades de llevar, despentinades, ensenyant dents que necessitaven una dosi de dentífric i unes quantes raspallades... Cares ben afaitades, o maquillades, amb forçats somriures de circumstàncies... I les múltiples accions que transformen les primeres en les segones. No tan sovint, però també veig colzes, esquesnes, i algun cul. Quan arribo a la casa, rara és la vegada que al cap de cinc minuts no hagin passat per davant meu tots els membres de la família a ensenyar-me la cara. I, com que diuen que és el mirall de l'ànima, deu ser cosa de família, però de seguida veig com la porten, l'ànima. Al llarg de la meua vida -i ja sóc força vell; bé, no, corregeixo: sóc antic, o això almenys és el que diuen-, he vist reflectir-se'm ànimes adormides, escèptiques, ensopides, decebudes, desil·lusionades, desesperades... Tot i que les cares que les mostraven semblaven rialleres, il·lusionades, felices. He vist també ànimes innocents, prometedores, plenes de futur, encarnades sovint en rostres d'infants. I ànimes cansades, retudes de tantes vivències encastades en cada arruga. Però poques vegades he observat el rostre de la felicitat. Fins he arribat a pensar que potser és que no sé reconèixer la felicitat en els rostres.

-Uuuix! Quin granet més lleig que m'ha sortit! I avui que havia de sortir amb en Carles!

La noia de la casa és la que més sovint em ve a veure. Té les faccions molt ben proporcionades, podríem dir-ne una bellesa, però és l'eterna insatisfeta. Incapaç de veure l'expressió molsuda dels seus llavis, la intensitat de la seva mirada o el color de salut de la seva pell, només veu el granet inoportú, la piga impertinent, les ulleres moradenques... que li amarguen el ball amb el xicot, el sopar amb els amics... la vida, en definitiva.

-Sí que em queda bé, sí. Encara faig goig. Això és el que es pensa ella, pobra dona! La mestressa també em visita sovint. Davant meu s'emprova mil i un collarets o arracades; es pinta amb les tonalitats més atrevides i/o

**La seva mirada
intensa porta la
misèria i l'instint de
supervivència**

JOAN BARÓN

innovadores de cada temporada; es guarneix amb barrets, pameles, boines, gorres, depenent de l'estació de l'any i de l'ocasió prevista. Sempre amb l'esperança inútil que li amaguin el rastre del pas del temps. No s'adona que, quan fa realment goig, és quan es treu les potingues i es neteja el cutis abans d'anar a dormir. A mi fins i tot m'agrada més quan s'acaba de llevar i es planta davant meu mig endormiscada, pocs segons abans que obri els ulls i exclami: "Quin horror! És hora que em plantegi un lífting!"

-No, corbata, no. Avui, un corbatí. Al senyor Grabulosa li agraden els corbatins.

Aquest és incapaç de mirar-se amb els seus ulls. Sempre pendent de com el veurà el director general, la seva secretària, els companys de golf, la seva mare. La seva mirada decidida, de triomfador, reflecteix una ànima angoixada, insegura, feble.

-Ha! Que brut! Potser que hi passi el drap! És tan vell! Vell, no: antic. I valuós, maca. Ja es veu ja que ets nova a la casa!

Mentre m'acaricia, tan enèrgicament que jo diria que em sacseja, em mira. Em mira, i no es mira! I quina expressió més vital, aquesta noia! Està blancoia. Potser són els ulls tan foscos, o el cabell tan negre (tot i que el porta mig embolicat amb un drap, que no li fa bonic) el que li empal·lideix la pell. Deu ser més jove del que sembla. La seva mirada intensa porta la misèria i l'instint de supervivència clavats a les nines. Ara somriu. Finalment: el rostre de la felicitat. ■

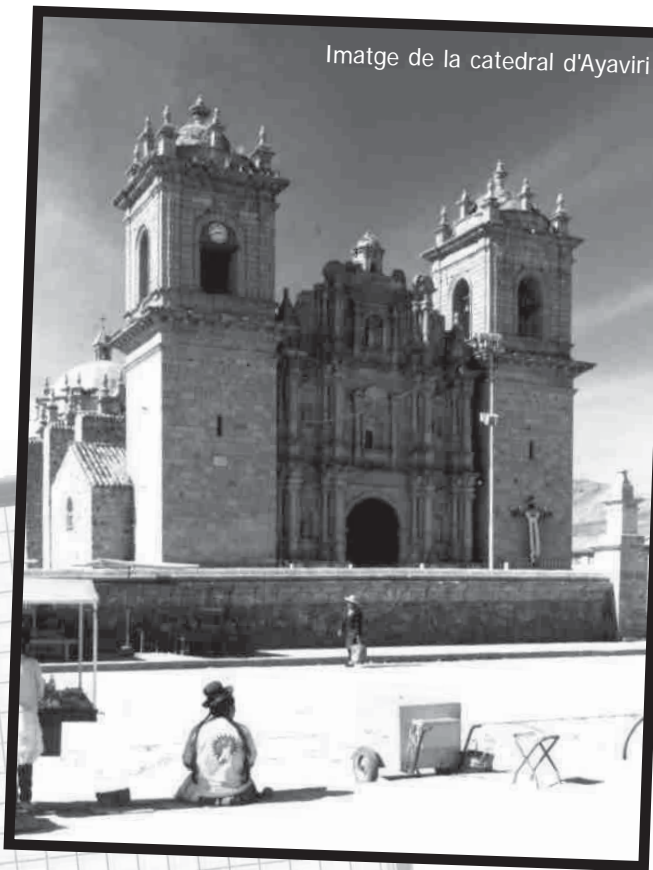
Maria del Roser Trilla i Prujà
és professora de Llengua i Literatura catalana

Ayaviri (Perú)

Patricia Huelva, Míriam Avellaneda i Norma Gil, voluntàries

Imatge de la catedral d'Ayaviri

Ayaviri, Provincia de Melgar, Puno, Perú.

Amics,

Vàrem trepitjar aquestes terres fa un parell de mesos. El primer que ens va sorprendre d'Ayaviri va ser l'entorn on ens trobàvem: una zona àrida entre muntanyes, a quasi quatre mil metres d'altura, amb un cel blavós, el sol intens, cremant a tocar de la pell, i envoltades de la gent de la ciutat que ens miraven amb cara de sorpresa... Tres *gringas* en el *Sur Andino*... Un canvi brutal per a unes occidentals com nosaltres.

L'acollida a la Prelatura fou molt càlida i poc a poc ens vàrem anar integrant en la vida diària de la ciutat, fent de la Prelatura la nostra casa i de la gent que hi viu la nostra família.

Abans de començar la nostra tasca de voluntàries, vàrem voler conèixer totes les entitats que estan treballant dins la Prelatura, per tal de decidir a quin lloc podríem aportar els nostres coneixements.

Des d'aquells moments estem col·laborant a la Vicaria de la Solidaritat amb la campanya contra la violència familiar, a la casa d'acollida Sonq'o Wasi, en els projectes de Càritas, en el COMLAC (coordinació de nens i nenes) i a Comunicació Social. En tots aquests llocs estem col·laborant mà a mà amb la gent autòctona, que ens ensenya a descobrir aquesta cultura i a copsar aquesta realitat social en la qual estem vivint.

El que nosaltres valorem més d'aquesta experiència -que ens està enriquint com a persones i que ens està fent obrir els ulls a un món tan divers- és el nostre aprenentatge diari, les vivències quotidianes, la gent que coneixem, les converses que tenim, el compartir moments... Tot això ens apropa a la cultura andina, que és bastant diferent a la cultura d'on venim. A part de tot això, aprofitem també per viatjar i veure món, per tal de conèixer la gran diversitat d'indrets que podem trobar en un mateix país.

Realment creiem que la tasca del voluntariat és una acció molt enriquidora, tant per les persones que l'exerceixen com per les que la reben, així que animem tothom que vulgui participar en projectes de voluntariat per obrir-se al món i conèixer altres realitats en primera persona, ja que és millor veure-ho que no pas que t'ho expliquin.

Records des d'Ayaviri.

PATRICIA HUELVA, MIRIAM AVELLANEDA I NORMA GIL.

ROY

ASSESSORS, S.A.

DES DEL 1922 AL VOSTRE SERVEI

Fiscal - Comptable
Laboral - Dret civil i penal
Dret mercantil
Assegurances
Gestoria administrativa

93 757 97 74
Fax 93 798 32 46

Av. Jaume Recoder, 65
08301 MATARÓ

www.royassessors.com

MIRACLE

Pastisseria - Xarcuteria
Menjars per Emportar
Servei de Càtering

La Riera, 35 MATARÓ
Telfs. 93 7901054 / 93 7904443 Fax 93 7960626

www.miracle.es · www.maspujol.com

3^{MON}
MATARÓ
FUNDACIÓ

LA PEIXATERIA

CENTRE DE COOPERACIÓ I SOLIDARITAT

Carrer de Barcelona, 50 · 08301 MATARÓ
Tel./Fax 93 796 00 87
E-mail: grup3mon@suport.org

Cafés · Begudes
Menjars · Plats Combinats
PUNT DE TROBADA
PER UN MON MILLOR

NOMÉS PRODUCTES
DE COMERÇ JUST

Banca ètica

OIKOCREDIT

Catalunya

Inverteix els teus
estalvis a favor de
les necessitats del
Tercer Món.

La residència Torre Llauder podria

tancar

per falta de recursos. I si apadrines
un avi per 120 euros al mes?

El número de compte de CIM és 2042-0000-75-3300021357, de Caixa Laietana

valors

revista mensual d'inspiració cristiana

Vols col·laborar amb nosaltres?
Vols posar publicitat a la revista?

Truca al 646.474.452 (Joan) o al 620.749.138
(Maria) o envia'ns un mail a
valors2003@hotmail.com.

"Les persones poden canviar si se senten estimades"

Núria Salellas. Va començar a col·laborar amb la Pastoral Penitenciària de la parròquia de Sant Josep fa sis anys.

Falta encara una hora i quart perquè comenci el temps de despatx i a Núria Salellas ja l'espera una visita a fora els locals del casal de Sant Josep. Des de fa cinc anys, dedica una part del seu temps a la pastoral penitenciària de la parròquia de Sant Josep. Explica que aquesta col·laboració amb presos i les seves famílies l'ha ajudat a tenir una perspectiva diferent respecte a aquest tema.

Quan va decidir dedicar el seu temps a la pastoral penitenciària?

Va ser fa sis anys, quan tenia més temps lliure i vaig plantejar-me què podia fer per col·laborar una mica en la millora del món i una bona opció era l'ajuda als marginats. A més a més, Jesús va tenir sempre una predilecció pels més pobres.

Què li aporta aquesta feina?

A mi se'm fa difícil d'explicar. Principalment, m'ajuda a no ser tan superficial, a tenir més sensibilitat per comprendre les causes de la delinqüència i tot el patiment que això comporta. Personalment, apropar-me al seu patiment m'apropra a Déu, es tracta d'una experiència espiritual. Oscar Wilde deia que cal fer que tot el que ens passi sigui bo, que convertir-se en una persona més profunda és el privilegi dels que han patit. Gràcies a aquesta feina, sóc més sensible a les injustícies.

Quin treball porten a terme des de la pastoral penitenciària?

Bàsicament ens movem en tres eixos: l'atenció als presos, a les seves famílies i l'ajuda a les persones que surten dels centres penitenciaris. A la presó treballem els valors amb un grup d'interns que la majoria són de Mataró, de manera que així vagin

veient la seva part bona, que recuperin l'autoestima i vagin descobrint que hi ha una altra manera de fer les coses i d'afrontar les dificultats. D'altra banda, amb les famílies ens trobem un cop al mes. Així s'ajuden entre elles, es donen suport i comparteixen experiències. Amb els que surten en llibertat, per últim, els acompanyem en la seva integració en la societat, els facilitem suport psicològic. Això ho fem sempre coordinats amb els serveis socials.

Es deu necessitar fortalesa mental per a portar a terme aquesta tasca...

Bàsicament, es necessita voluntat, constància i molt de respecte. I, sobretot, confiar en que les persones poden canviar si se senten estimades.

Quins tipus d'actituds adopta la societat davant dels presos?

La societat hi viu molt d'esquena. I com menys els conegui, més d'esquena hi estarà. A vegades, quan hi ha algun delictes, sents converses de l'estil de "qui la fa, la paga"; això jo ho trobo horrorós. Quan passa alguna cosa, jo penso el perquè, com de malament deu estar, etc. Suposo que s'ha de conèixer, perquè un cop se saben les causes, perquè algú roba o atraca, canvia d'actitud. I acaben dient que si ells haguessin estat en la mateixa situació, probablement haguessin fet el mateix.

Cal aprendre a distingir entre el fet i la persona?

Els són persones, no han triat la seva vida, sinó que han tingut problemes (molts amb la droga), i molts encara tenen l'esquena marcada del cinturó del seu pare. No estan contents del que han fet. Si són a la presó és per una sèrie d'injustícies que hi ha a la societat. Seria injust que la societat els girés l'esquena, jo no puc ser indiferent. Cal que prenguin consciència dels seus actes, allò que ells fan té conseqüències per a les persones afectades.

A nivell de l'administració, en política penitenciària es fa tot el que s'hauria de fer?

Falta servei. Hi hauria d'haver més educadors, quan s'incorpora gent nova normalment és de seguretat. Les presons han de servir per a rehabilitar, no per a castigar, però a la pràctica són més una repressió que una altra cosa. Ara tothom va a la presó i no tothom hi hauria d'anar: a la presó hi ha gent que hauria d'estar en centres psiquiàtrics, gent que hauria d'estar en centres per a drogoaddictes... Seria bo que abans que sortissin de la presó se'ls preparés per al carrer i se'ls ensenyés un ofici. A més, un tema que s'hauria de treballar més és la mediació entre els agressors i les víctimes. Que la víctima pogués perdonar i l'agressor pogués reparar el mal ajudant-la. ■